

De ce ar trebui ca România sa intre în Uniunea Bancara chiar și fara a adopta moneda euro

Uniunea Bancara a fost raspunsul zonei euro la criza financiara din 2010. Pentru țările din zona euro, a devenit evident ca stabilitatea sectorului bancar este cruciala pentru bunul mers al economiei și al societății și ca sistemele naționale de supraveghere au fost adesea inadecvate sau lipsite de independența. Prin urmare, au aparut riscuri sistemice și competiția la nivelul sectorului bancar a fost distorsionata, iar cei care ar fi trebuit sa primeasca credite nu aveau acces la ele, ceea ce a afectat economia locala.

Așadar, Autoritatea Bancara Europeana (*European Banking Authority - EBA*) a creat un cadru unic de supraveghere (*Supervisory Review and Evaluation Process - SREP*) și Banca Centrala Europeana (*BCE*) a înființat o autoritate unica de supraveghere (*Single supervisory mechanism - SSM*) pentru toate bancile din zona euro și pentru subsidiarele lor. În cele din urma, a înființat o autoritate unica de rezoluție (*Single Resolution Board - SRB*) și o schema de garantare a depozitelor pentru a controla situațiile în care bancile nu-și mai pot îndeplini obligațiile, în vederea protejării intereselor contribuabililor. Din 2014, SSM și SRB au pornit într-o misiune curajoasa și intruziva de a revizui toate bancile de importanța sistemica din zona euro și de „actualiza” standardele de supraveghere, ceea ce a dus la conflicte destul de dese cu creditorii, auditorii, autoritațile naționale de supraveghere și guvernele. Rezultatul a fost un sector bancar în zona euro care acum se bucura de o mai buna capitalizare, de un portofoliu de credite mult mai sanatos și de capacitatea de a preveni viitoare crize. Pe lângă beneficiile evidente pentru economiile locale și pentru națiuni, Uniunea Bancara a îmbunătățit reputația întregului sector bancar în rândul investitorilor externi, al piețelor globale de capital și financiare, ceea ce a crescut profitabilitatea sectorului.

Uniunea Bancara permite țarilor din afara zonei euro sa devina membre pe baza solicitarii lor exprimate în mod voluntar. Așadar, de ce ar trebui România sa ia în calcul în acest moment opțiunea de a solicita sa devina membru?

Înainte de toate, este important ca România sa aiba un loc la masa la care se hotaraște viitorul reglementarii sectorului bancar european. Până acum, în calitatea sa de simplu observator, România a implementat reglementarile europene în domeniul bancar, într-un mod nediferențiat. Brexit-ul a modificat felul în care țările din afara zonei euro influențeaza reglementarile din sectorul bancar european. Acesta este principalul motiv pentru care Suedia analizeaza varianta de a participa la Uniunea Bancara înainte de a adopta moneda euro. De ce sa fii doar cel caruia i se aplica reglementarile europene, când ai șansa de a le influența într-un mod de pe urma caruia poate beneficia economia ta și când le poți da bancilor tale oportunitatea de a participa la consultari similare

împreună cu omologii lor? Aceasta ar trebui să fie tratată ca o chestiune de interes național, la fel cum România participă în mod direct la elaborarea legislației europene.

Mai mult, România ar avea șansa de a-și uniformiza sectorul bancar. Timp de mai bine de zece ani, piața bancară românească a fost dominată de jucători din zona euro, așadar a fost supravegheată în mod indirect de BCE și de autoritățile de supraveghere din Austria, Grecia, Italia și Franța. În ultimii câțiva ani, odată cu preluarea poziției de lider de piață de către Banca Transilvania, se observă o diferențiere între bancile din zona euro, supravegheate de BCE, și bancile cu acționari locali, supervizate de Banca Națională a României (BNR). Deși reglementările privind sectorul bancar sunt uniforme la nivelul UE, apar tot mai des îngrijorări privind deciziile arbitrare în domeniu. În România, această diferențiere este mai evidentă decât oricând și ridică semne de întrebare cu privire la asigurarea unui climat concurențial corect. Indiferent dacă această abordare arbitrară este percepută ca favorizând bancile internaționale sau pe cele locale, rezultatul este același: scăderea interesului investitorilor față de sectorul bancar dintr-o țară care are o nevoie evidentă și un obiectiv clar de a spori gradul de intermediere financiară. Absența unei piețe de capital dezvoltate în România face ca împrumuturile bancare să fie principala sursă de finanțare pentru a asigura creșterea, așadar susținerea creditării este crucială.

Dacă România ar deveni membru al Uniunii Bancare, bancile de aici ar avea avantajele de care se bucură cele din zona euro. Un raport independent de supraveghere a unei bănci românești, care să nu ridice nicio umbră de tratament preferențial, este deseori folosit de piețele globale ca un prim pas într-un proces de due diligence. Dacă entitatea de supraveghere este percepută ca fiind independentă, riscul inerent este perceput ca fiind mai mic și, prin urmare, crește probabilitatea ca o bancă românească să aibă acces în condiții mai bune la capital și la piețe financiare internaționale. Astfel, bancile românești și-ar putea asigura condiții de finanțare mai bune și noi investitori și, prin urmare, ar crește creditarea și ar penetra mai rapid o parte mai mare a economiei locale. Să luăm un exemplu real: care este acum apetitul investitorilor pentru o bancă grecească sau portugheză și care ar fi acesta, dacă bancile din aceste două țări nu ar fi supravegheate de BCE? Aceeași logică se aplică și în ceea ce privește capacitatea băncilor românești de a stabili colaborări cu bănci din alte țări sau de a consolida relații pe termen lung cu așa-numitele „bănci corespondente”. În plus, deși Banca Centrală Europeană este un supervisor dur și intruziv, este și foarte experimentat și transparent. Își face publice în fiecare an prioritățile, ajutând jucătorii din domeniu să își stabilească strategiile prioritare. În același timp, își îndeplinește rolul de supraveghere în linie cu Supervisory Review and Evaluation Process, nepermițând devieri și asigurându-se că toate bancile sunt tratate în mod egal. Pe deasupra, BCE aplică regula proporționalității, făcând diferențierea între bancile de importanță sistemică și bancile mai puțin importante, și are o abordare bazată de risc, protejând bancile mai mici de supraveghere excesivă și rasplatind bancile care își gestionează foarte bine riscurile.

Însă cel mai mare beneficiu pentru contribuabilii români ar fi garantarea existenței unui sistem de supraveghere independent și adecvat. Una dintre principalele concluzii la nivelul țărilor UE în urma crizei financiare a fost că sistemul de supraveghere era deseori partinitiv, fie din cauza familiarității între banca și supraveghetor, a acceptării status quo-ului, a intervențiilor politice sau uneori a corupției. Toate țările au avut scapări în acest sens. Așadar, BCE a creat acest sistem de supraveghere bancară și a eliminat pe cât posibil riscurile menționate mai sus. Așa-numita Echipă Comună de Supraveghere (*Joint Supervisory Team - JST*) are în componența sa persoane care nu prezintă conflicte de interese și care folosesc instrumente și procese specifice pentru a-și exercita rolul. În plus, toți membrii echipei sunt foarte des înlocuiți, pentru a evita crearea unor relații apropiate între ei și o bancă. De asemenea, membrii echipei de supraveghere sunt verificați astfel încât să aibă relații de independență atât față de bănci, cât și față de debitori.

În concluzie, una dintre prioritățile strategice ale României este, fără îndoială, creșterea gradului de intermediere financiară ca mijloc de a sprijini dezvoltarea economiei reale, simultan cu asigurarea protecției consumatorilor și a platitorilor de taxe. Uniunea Bancară a dovedit că poate avea rezultate foarte bune în acest sens. Având în vedere eficiența BNR în demersul de supraveghere, data de istoricul exemplar, intrarea României în Uniunea Bancară ar fi însoțită de dezavantaje minime, iar beneficiile ar fi mari, în sensul obținerii unei poziții de influență în formularea

cadrului de reglementare în UE.

◆ Acest material reprezintă opinia autorului, și nu poziția Deloitte România